

A Magyar Hypertonia Társaság hypertonia szakellátó helyeinek minősítési követelményrendszere

Készítette:

az MHT főtitkárának vezetésével az MHT minősítés kidolgozásáért felelős ad hoc bizottság

Elfogadta:

az MHT vezetősége 2019 június 4-én

Bevezetés

A Magyar Hypertonia Társaság (MHT) vezetőségének döntése értelmében indokoltá vált a hypertonia szakellátó helyek és centrumok minősítési kritériumrendszerének áttekintése és ennek alapján annak újbóli kidolgozása. A feladat aktualitását az adja, hogy a minősítéshez szükséges korábbi, 2001-ben megfogalmazott kritériumrendszer mára több ponton szakmailag túlhaladottá vált, illetve a szakellátó helyek működésének jellemzőiről hiányoznak a minőségbiztosítási és kontrolling elemek, így tevékenységük áttekintése, támogatása nem optimális. A minősítési feltételrendszer újragondolásának célja a követelmények aktualizálása, egységesítése és a rendszer működésének áttekinthetővé tétele volt.

A gyermek és felnőtt hypertonia ellátás szétválasztása

A szakmai követelmények alapján külön kell választanunk a gyermekek és a felnőttek hypertonológiai ellátását. A 0-14 év közötti gyermekek, illetve serdülők első ellátására is gyermek hypertonia szakellátó helyeken illetve centrumokban kell, hogy sor kerüljön. Ennek szakmai indoka, hogy az életkori sajátosságok ismerete, illetve az ebben a korban gyakoribb szekunder hypertoniák kizárása vagy ellátása ezt az ellátási szintet teszi szükségessé. A gyermek hypertonia szakellátó helyek és centrumok követelményrendszerének kidolgozását az MHT vezetősége az illetékes gyermekgyógyászati grémiumok feladatkörének tartja. A 14 éves kort betöltött illetve ennél idősebb gyermekek ellátása mind a gyermekgyógyászati, mind a felnőtt hypertonia szakellátási helyeken történhet.

Az MHT, mint koordináló, felügyelő szervezet

Az MHT a hypertonia szakellátó helyek működését, mint akkreditáló szervezet, évente felülvizsgálja, a működési statisztikai mutatókat összegzi és elemzi. Ennek a munkának a koordinálását az MHT-n belül a Hypertonia Centrumok Munkacsoport végzi. A hypertoniával kapcsolatos ellátást háromszintű rendszer biztosítja:

1. Alapellátás és általános belgyógyászati ambulanciák/szakrendelések
2. Hypertonia szakambulanciák
3. Hypertonia centrumok

Az alapellátás és általános belgyógyászati ambulanciák/szakrendelések feladata a hypertonia-betegség irányában történő szűrés, valamint a szövődménymentes hypertoniás betegek ellátása. Ezen a szinten elvárt az irányelvekben rögzített módon végrehajtott, pontos, oszcillometriás módszerrel történő vérnyomásmérés, a hypertonia diagnózisának felállítása, az alapvető vizsgálatok elvégzése (laboratóriumi vizsgálatok, EKG) és a gondozási feladatok ellátása. Miután e feladatokat ezen szint működési feltételei rögzítik, így ezek további minősítését az MHT, mint tudományos társaság, nem tartja indokoltnak. Ugyanakkor az itt dolgozó szakemberek (orvosok és szakdolgozók) szakmai ismereteinek folyamatos szinten tartása és fejlesztése az MHT alapszabályzatban rögzített feladata, melyet továbbképzések szervezésével, irányelvek kiadásával valósít meg.

A Hypertonia Szakambulanciák követelményrendszere

A hypertonia szakambulanciák fő feladata olyan speciális kórállapotok ambuláns keretek közötti diagnosztizálása és gondozása, amely az alapellátás keretein belül, annak behatárolt működési lehetőségei miatt nem megvalósítható. Ilyen feladat a rezisztens hypertoniás betegek esetében szekunder hypertonia kórformák kizárása illetve pozitív diagnózis esetén a megoldás intézeti elhelyezést is magába foglaló koordinálása, a rezisztens hypertoniás betegek gyógyszerelésének optimalizálása, emellett egyéb speciális hypertonia kórállapotok, mint például a terhességi hypertonia gondozása. A Hypertonia Szakambulanciák minősítésénél előnyt jelent, ha ott oktatási és kutatási tevékenység is történik.

Minimális tárgyi feltételek

- validált oszcillometriás vérnyomásmérő készülékek különböző mandzsettaméretekkel
- személymérleg, magasságmérő, haskörfogatmérő szalag
- ambuláns vérnyomás monitorozási lehetőség
- EKG
- elérhető laboratóriumi háttér az alábbi lehetőségekkel:
 - pajzsmirigy hormon szint meghatározás
 - plazma aldosteron koncentráció meghatározás
 - plazma renin aktivitás meghatározás
 - 24-órás vizelet katekolamin (metabolit) szint meghatározás
- elérhető képalkotó diagnosztikai háttér az alábbi lehetőségekkel
 - arteria renalis CT/MR angiographia
 - mellékvese CT/MR
 - hypophysis MR
- Hypertonia Centrum, endokrinológia, kardiológia (echokardiográfia lehetőséggel), nefrológia, neurológia, pszichiátria, szüléset-nőgyógyászat háttér
- adattovábbítás az Elektronikus Egészségügyi Szolgáltatási Térbe

Minimális személyi feltételek

- a hypertonia diagnosztikájában, kezelésében és a hypertóniás betegek gondozásában jártasságot szerzett belgyógyász, háziorvos, kardiológia, nefrológia vagy szülész-nőgyógyász alap szakképesítésű orvos és/vagy belgyógyász vagy szülész-nőgyógyász alap szakképesítésű orvos ráépített szakorvosi szakképesítéssel (mint –endokrinológia és anyagcsere-betegségek, belgyógyászati angiológia, klinikai farmakológia vagy a régebbi egészségügyi felsőfokú szakirányú szakképesítési rendszer szerint belgyógyász alap szakképesítésű orvos kardiológia és/vagy nefrológia ráépített szakorvosi képesítéssel), hipertoniológia licenccel
- legalább egy, adminisztratív feladatot is ellátó asszisztens.

Jelentési teendők, évenkénti újraminősítés

A hypertonia szakellátó helyek minősítésének megújítására évenként kerül sor, melynek a feltétele az előző év betegforgalmi adatainak és az esetlegesen bekövetkező személyi változásoknak a továbbítása az MHT irányába. Az adatszolgáltatás határideje az adott év március 31-e. Az adatszolgáltatást az MHT honlapján keresztül, elektronikus formában kell teljesíteni a [www.hypertension.hu/Szakmai információk/Minősített Hypertonia Ellátó Helyek e-Regiszter](http://www.hypertension.hu/Szakmai_informaciok/Minosított_Hypertonia_Ellátó_Helyek_e-Regiszter_weboldal) weboldalon.

A Hypertonia Centrumok követelményrendszere

A Hypertonia Centrumok feladata a súlyos vagy akcelerálódó fázisban levő hypertóniás betegek kezelése, ha az ambuláns körülmények között nem valósítható meg, szekunder hypertóniák kivizsgálása és kezelése, egyéb cardiovascularis rizikótényezőjű és/vagy szövődmiényes betegek komplex gyógyszeres kezelésének beállítása, terápiarezisztencia megállapítása és kezelése. Emellett a Centrumok feladatát képezi az oktató tevékenység, amely mind az orvosképzés mind az orvos továbbképzés területére kiterjed, a hypertóniával kapcsolatos kutatómunka, amelyet hazai és nemzetközi szaklapokban megjelent közlemények, valamint az alkalmazott módszerek és az ott dolgozók tudományos minősítése jelez.

Minimális tárgyi feltételek:

- validált oszcillometriás vérnyomásmérő készülékek különböző mandzsettaméretekkel
- személymérleg, magasságmérő, haskörfogatmérő szalag
- ambuláns vérnyomás monitorozási lehetőség
- EKG
- 24 órás Holter EKG
- intézeten belül elérhető, a szekunder hipertóniákat teljesen lefedő hormonvizsgálati laborlehetőség, különös tekintettel az alábbi lehetőségekkel:
 - pajzsmirigy hormon szint meghatározás
 - plazma aldosteron koncentráció meghatározás
 - plazma renin aktivitás meghatározás
 - 24-órás vizelet katekolamin (metabolit) szint meghatározás

- intézetben belül elérhető képzőképző diagnosztikai háttér az alábbi lehetőségekkel
 - arteria renalis CT/MR angiographia, DSA és PTA elvégzése
 - mellékvese CT/MR
 - hypophysis MR
- echokardiográfia és vaszkuláris ultrahang lehetőség
- fekvőbeteg háttér, az osztállyal funkcionálisan összekapcsolódó, a hypertoniás betegek ellátására szakosodott szakambulanciával
- az oktatás anyagi és tárgyi feltételei (előadóterem, oktatási segédanyagok), könyvtári hozzáférés
- adattovábbítás az Elektronikus Egészségügyi Szolgáltatási Térbe.

Minimális személyi feltételek:

- szükséges, hogy a központ vezetőjének, illetve közvetlen munkatársainak a hypertonia komplex és közvetlen ellátásában megfelelő gyakorlatuk és tapasztalatuk legyen
- a vezetőnek a belgyógyászat vagy kardiológia vagy nefrológia alap szakképesítés mellett legyen hipertoniológia licence, belgyógyászat alap szakképesítés esetén legalább még egy ráépített szakképesítése (endokrinológia, belgyógyászati angiológia, kardiológia, nefrológia, klinikai farmakológia) és hipertoniológia licence, aktív tudományos tevékenysége, lehetőség szerint célirányú tudományos minősítése, valamint egyetemi oktatói tapasztalata
- előnyt jelent az akkreditációnál, ha a Centrum vezetője habilitált
- a Centrumban dolgozók között legyen lehetőség szerint legalább 3 olyan szakember, akinek a belgyógyászat vagy más (kardiológia, nefrológia, szülészet-nőgyógyászat) alap szakképesítés mellett hipertoniológia licence, endokrinológia, belgyógyászati angiológia, vagy klinikai farmakológia ráépített szakorvosi képesítése van
- a Centrumban dolgozók mellett az intézetben/intézményben a betegellátó társszakmák képviselőinek is jelen kell lenniük a hypertonia speciális ellátási feladatainak megoldására, illetőleg a szervkárosodás mértékének pontos meghatározása céljából: nőgyógyász, szemész, ideggyógyász, urológus, intenzív terápiás szakorvos, pszichiáter, radiológus.

Jelentési teendők, évenkénti újraminősítés

A Hypertonia Centrumok minősítésének megújítására évenként kerül sor, melynek a feltétele az előző év betegforgalmi adatainak és az esetlegesen bekövetkező személyi változásoknak a továbbítása az MHT irányába. Az adatszolgáltatás határideje az adott év március 31-e. Az adatszolgáltatást az MHT honlapján keresztül, elektronikus formában kell teljesíteni a [www.hypertension.hu/Szakmai információk/Minősített Hypertonia Ellátó Helyek e-Regiszter weboldalon](http://www.hypertension.hu/Szakmai_információk/Minősített_Hypertonia_Ellátó_Helyek_e-Regiszter_weboldalon).